Zwolle

Raadsvoorstel

Datum 23 september 2025

Onderwerp Beleidskader lokaal eigendom grootschalige energievoorzieningen
Versienummer 2.2

Portefeuillehouder Arjan Spaans

Samenvatting
Met dit beleidskader willen we lokaal eigendom goed verankeren zodat voor initiatiefnemers van grootschalige energieprojecten en voor onze inwoners duidelijk is welke afspraken voor lokaal eigendom gelden in gemeente Zwolle.

De grootschalige energieprojecten van Zwolle bevinden zich langs de gemeentegrenzen. Een grensoverschrijdende aanpak met betrekking tot lokaal eigendom is nodig zodat, zoveel als mogelijk voor iedereen dezelfde regels gelden. Dit zorgt voor meer duidelijkheid. Om deze reden is het beleid geharmoniseerd met buurgemeenten Staphorst, Dalfsen en Zwartewaterland. De versie die voor u ligt is in het kader van deze harmonisatie herzien.

Financiële gevolgen
Betreft doel 641 Energieneutraal Zwolle
Begroting wijzigen Nee
Budgetnummer

Bijlagen
Beleidskader lokaal eigendom grootschalige energievoorzieningen wijzigingen geel gemarkeerd
Was-wordt tabel beleidskader lokaal eigendom grootschalige energievoorzieningen

Openbaarheid
☒ Openbaar
☐ Geheim

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:
Het nieuwe beleidskader lokaal eigendom voor grootschalige opwek duurzame energie vast te stellen.

Datum 23 september 2025

Inleiding

In het Klimaatakkoord hebben we in Nederland met elkaar afgesproken dat we gelijkwaardig willen samenwerken in de ontwikkeling, bouw en exploitatie van hernieuwbare energie. Door te streven naar lokaal eigendom geven we lokale gemeenschappen zeggenschap over de energietransitie en houden we de opbrengsten lokaal. Bovendien zijn het lokale mensen die het zonnepark of de windmolen bouwen en zij zijn van nature betrokken bij die gemeenschap. Hun aanpak is erop gericht om de omgeving goed te betrekken bij het project en de lusten en de lasten zo eerlijk mogelijk te verdelen. Dat schept vertrouwen en is de basis voor goed overleg. Daardoor ontstaat er meer draagvlak voor de energietransitie.

De transitie naar een energie neutrale samenleving is één de belangrijkste uitdagingen waar we op dit moment voor staan. Ook in Zwolle. De afgelopen jaren hebben we belangrijke stappen hierin gezet, maar we willen dit proces de komende jaren versnellen en gaan we ook steeds meer duurzame energie opwekken. De initiatieven op het gebied van grootschalige wind- en zonne-energie zorgen voor veranderingen in het landschap. Die veranderingen hebben effect op de leefomgeving van inwoners en ondernemers. Daarom willen wij dat zij goed betrokken zijn en dat zij meeprofiteren van de opbrengsten van de opgewekte energie.

In 2024 heeft uw raad het beleid voor lokaal eigendom voor grootschalige opwek duurzame energie vastgesteld. Ondanks deze mooie stap was er een bestuurlijke wens om juist in de grensgebieden te voorkomen dat er (veel) onderlinge verschillende zouden zijn met betrekking tot lokaal eigendom. Tijdens het bestuurlijk overleg ZSDZ (Zwolle, Staphorst, Dalfsen en Zwartewaterland) op 21-11-2024 is besloten te onderzoeken of het mogelijk is om het lokaal eigendomsbeleid voor grootschalige energieopwekking tussen de ZSDZ-gemeenten en de provincie te harmoniseren. De grootschalige windenergie projecten van Zwolle worden immers allemaal in het grensgebied van de gemeente Dalfsen, Zwartewaterland en Staphorst ontwikkeld.

Het doel van het harmoniseren is dat lokale verschillen in beleid worden beperkt en er beter grens ontkennend gewerkt kan worden. Het beleid voor lokaal eigendom zal daardoor minder onderlinge afwijkingen opleveren. Om dit te bereiken is er een kwalitatieve analyse gedaan waarin het beleid van de gemeenten en de provincie op een aantal thema’s zijn vergeleken.

Het beleid lokaal eigendom van de gemeente Zwolle is naast het beleid van de andere gemeenten gelegd. Op een aantal punten wil Zwolle haar beleid aanpassen om te komen tot eenduidig beleid voor het ZSDZ gebied. Deze aanpassingen zijn nu verwerkt in het beleid.

De belangrijkste aanpassingen zijn:

- Aanvulling op definitie lokaal eigendom; lokaal eigendom is nu ook gedefinieerd als een collectief van samenwerkende partijen.
- Minimaal 50% van het energieproject moet lokaal eigendom zijn, met een streven naar 100%/. Dit in plaats van dat niet meer dan 50% van een project in eigendom is van grondeigenaren en/of ontwikkelaars
- Bij de afstand tot een windmolen of een zonnepark is de gemeente grens niet van invloed. Er wordt grens ontkennend ontwikkeld/

Kader

Klimaatakkoord

Datum 23 september 2025

Programmeringsafspraken met de provincie Overijssel
Beleidskader lokaal eigendom grootschalige energievoorzieningen

Beoogd effect
Met dit voorstel worden lokale verschillen in beleid beperkt en kan er beter grensoverschrijdend gewerkt worden. Hierdoor gelden voor initiatiefnemers en omwonenden in de regio dezelfde regels rondom lokaal eigendom ongeacht het gebied waarin de initiatieven gepland zijn.

Argumenten
1. Gelijkwaardig speelveld voor initiatiefnemers en omwonenden.
Door het lokaal eigendom beleid te harmoniseren met buurgemeenten zullen dezelfde regels, voorwaarden en definities gelden voor initiatiefnemers en omwonenden. Dit zorgt voor duidelijkheid bij alle partijen.

2. Verbeterde samenwerking tussen gemeenten.
Doordat de gemeenten Zwolle, Staphorst, Dalfsen en Zwartewaterland hun beleid hebben geharmoniseerd kunnen zij gemakkelijker en efficiënter samenwerken inzake energieprojecten die gemeentegrenzen overschrijden.

Alternatieve mogelijkheden
Beleid niet actualiseren.
Als het beleid niet wordt geactualiseerd dan blijft het beleid uit 2024 van kracht. De verschillen met dit beleid zijn klein, maar wel in overeenstemming met buurgemeenten tot stand gekomen.

Maatschappelijk draagvlak & participatie
Het aangescherpte beleid is tot stand gekomen in samenwerking met de buurgemeenten in ZSDZ verband (gemeente Zwolle, Staphorst, Dalfsen en Zwartewaterland).

Daarnaast hebben we de Zwolse energiecoöperatie Blauwvinger Energie gevraagd om mee te denken met het beleid voor lokaal eigendom.

Communicatie
Na vaststelling van dit beleid zal samen met de ZSDS gemeenten (Zwolle, Staphorst, Dalfsen en Zwartewaterland) over het beleid worden gecommuniceerd.

Het vastgestelde beleid wordt geplaatst op overheid.nl zodat het beleid voor iedereen te vinden is.

Financiën
Dit besluit heeft geen financiële gevolgen.

Risico’s
Het beleidskader is in een zorgvuldig collectief proces tot stand gekomen in samenwerking met partners. Dit betekent dat wensen van individuele partijen niet altijd zijn opgenomen en zij zich daardoor mogelijk niet volledig in herkennen.

Datum 23 september 2025

Vervolg

Lokaal eigendom is niet alleen een aspect bij het ontwikkelen van windenergie. Dit aspect komt bij meerdere elementen en ontwikkelingen van de energietransitie naar voren. Dit is onderdeel van het ambitiepakket en werken we verder uit.

Openbaarheid

Ja

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

burgemeester, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer